

Statisztikai Jelentések

A MEZŐGAZDASÁG
2014. ÉVI TELJESÍTMÉNYÉNEK I.
ELŐREJELZÉSE

A MEZŐGAZDASÁG 2014. ÉVI TELJESÍTMÉNYÉNEK I. ELŐREJELZÉSE
IV. évfolyam, 2. szám, 2014

Osztályvezető

Dr. Vágó Szabolcs

Szerző:

Varga Éva

varga.eva@aki.gov.hu

Kiadó

Agrárgazdasági Kutató Intézet

H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.

Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944

Telefon: (+36 1) 476-3060

Fax: (+36 1) 476-3304

www.aki.gov.hu

aki@aki.gov.hu

ISSN 1418 2130

Ezen kívül figyelmébe ajánljuk a Statisztikai Osztály adatgyűjtéseinek összefoglalóit, valamint a rendszeresen megjelenő Agrárgazdasági Figyelőt, amely áttekinti a főbb gazdasági folyamatokat és statisztikai eredményeket.

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:

Mihók Zsolt

Telefon: (+36 1) 476-3064

Minden jog fenntartva. A kiadvány bármely részének sokszorosítása, adatainak bármilyen formában (nyomtatott vagy elektronikus) történő tárolása vagy továbbítása, illetőleg bármilyen elven működő adatbázis kezelő segítségével történő felhasználása csak a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.

Tartalomjegyzék

A Mezőgazdasági Számlarendszer (MSZR) első előzetes eredményei 2014-re vonatkozóan.....	3
Módszertani áttekintés.....	3
A mezőgazdaság 2014. évi teljesítményének I. előrejelzése.....	4
1. ábra: A mezőgazdasági termelés szerkezete 2014-ben.....	8
2. ábra: A folyó termelő-felhasználás szerkezete 2014-ben.....	8
3. ábra: A mezőgazdasági termelés kibocsátásának alakulása.....	9
4. ábra: A növénytermelés és az állattenyésztés arányának alakulása 2003 és 2014 között.....	10
5. ábra: A folyó termelő felhasználás és a bruttó hozzáadott érték alakulása.....	10
6. ábra: A mezőgazdaságban felhasznált nem-fizetett és fizetett munkaerő alakulása.....	11

A Mezőgazdasági Számlarendszer (MSzR) első előzetes eredményei 2014-re vonatkozóan

Módszertani áttekintés

A Mezőgazdasági Számlarendszer adatait évente kétszer előzetesen, először a tárgyév novemberének végén, majd a tárgyévet követő januárban kell átadni az Európai Bizottság részére. A végleges adatsort a tárgyévet követő év szeptemberéig kell elkészíteni. A Földművelésügyi Minisztérium (FM) és a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) közötti munkamegosztásnak megfelelően az Agrárgazdasági Kutató Intézet (AKI) készíti az MSzR első és második előrejelzését, míg a végleges adatok elkészítése a KSH feladata.

Az MSzR a mezőgazdaság egészének tiszta, halmozódásoktól mentes teljesítményének kimutatását tűzi ki célul. Adatai az országban végzett összes mezőgazdasági tevékenységre vonatkoznak, az azt végzők főtevékenységétől függetlenül. Tehát az MSzR tartalmazza a nem mezőgazdaságba sorolt szervezetek mezőgazdasági tevékenységét, de nem tartalmazza a mezőgazdasági szervezetek nem mezőgazdasági tevékenységét.

Az MSzR figyelembe veszi a hagyományos mezőgazdasági tevékenységek – növénytermesztés, állattenyésztés – mellett a mezőgazdasági szolgáltatások, és az el nem különíthető másodlagos nem-mezőgazdasági tevékenységek során előállított termékek és szolgáltatások értékét is.

Az MSzR az értékelést alapáron végzi, vagyis a termelői árhoz hozzáadja a termékhez köthető támogatásokat, melyeket közvetlenül a termelők kapnak meg és nem tartalmazza a termékadókat. A kapott támogatás a mezőgazdaság kibocsátásának értékét növeli, amennyiben termeléshez kötött támogatást kap a termelő.

A mezőgazdasági számlarendszerben az elszámolási időszak a naptári év. A számbavétel eredményszemléletben történik, azaz abban az időszakban érvényes érték-

ken, amikor a gazdasági érték, követelés vagy igény keletkezik. A kibocsátást a létrejöttének időpontjában kell értékelni, függetlenül az értékesítés, illetve az ellenérték befolyásának időpontjától. Az el nem adott, raktáron álló készleteket is elszámolja, mintha az értékesítésre került volna. A kimutatott eredmény tehát inkább potenciális, az adott évben csak részben realizált jövedelem. Azt a jövedelmet is tartalmazza, amelyhez a saját termelésű mezőgazdasági termékek fogyasztása juttatja a háztartást.

A munkabérek és a munkavállalói jövedelmek elszámolásánál jelentkezik az MSzR egyik igen fontos sajátossága. Itt ugyanis csak azt a teljes természetbeni és pénzbeli díjazást kell elszámolni, amit a munkaadó fizet a munkavállalónak az adott időszakban végzett munkáért. A saját gazdaságban végzett munka, illetve a nem fizetett munkaerő (segítő családtagok) bére, illetve jövedelemigénye nincs elszámolva, hanem a működési eredmény részét képezi.

A mezőgazdasági jövedelmet nem szabad a gazdálkodók jövedelmének tekinteni, mivel – a tisztán mezőgazdaságból származó jövedelmek mellett – más forrásokból is jövedelemhez juthatnak. Továbbá ez a jövedelem az adott elszámolási időszak alatt végzett mezőgazdasági (valamint másodlagos nem-mezőgazdasági) tevékenységgel képzett jövedelemre vonatkozik, annak ellenére, hogy bizonyos esetekben a jövedelmek csak egy későbbi időpontban folynak be. Ezért ezek nem jelentenek olyan jövedelmet, amit még az adott elszámolási időszak alatt ténylegesen meg is kapnak a jogosultak. A számolt jövedelemmutatók nem a mezőgazdaságból élő háztartások összjövedelmének, vagy rendelkezésre álló jövedelmének mutatói.

A mezőgazdaság 2014. évi teljesítményének I. előrejelzése

Az MSZR első előzetes eredményei alapján 2014-ben a mezőgazdaság teljes kibocsátásának folyó alapáron számított értéke 4 százalékkal meghaladta a 2013. évi eredményt. Előzetes adatok alapján a mezőgazdaság teljes bruttó kibocsátásának volumene a 2013. évi 12 százalékos bővülés után, 2014-ben 9 százalékkal magasabb az előző évinél. A megtermelt növényi termékek volumene 12 százalékkal, az állatok és állati termékeké 5 százalékkal nőtt. A mezőgazdasági termelés volumennövekedését a növényi termékek és az állatok esetében csökkenő termelői árak kísérték, az állati termékek ára 5 százalékkal emelkedett. A termelés költségei a kibocsátásnál kevésbé emelkedtek, így a bruttó hozzáadott érték 11 százalékkal, a mezőgazdasági tevékenységből származó nettó vállalkozói jövedelem pedig 13 százalékkal magasabb 2014-ben, mint 2013-ban volt.

Az egy teljes munkaidős dolgozóra számított mezőgazdasági tevékenységből származó reáljövedelem – az úgynevezett „A” mutató – 2014-ben 9 százalékkal meghaladta az előző évit.

Előzetes adatok alapján a mezőgazdaság teljes bruttó kibocsátásának volumene 2014-ben 9 százalékkal magasabb az előző évinél, mivel a növényi termékek kibocsátásának volumene 12 százalékkal, az állatok és állati termékek termelésének volumene 5 százalékkal nőtt. A mezőgazdasági termelői árak 2014-ben átlagosan 5 százalékkal csökkentek 2013-hoz viszonyítva. A növénytermesztési és kertészeti termékek termelőiár-színvonala 9 százalékkal, az élő állatoké 2 százalékkal alacsonyabb, míg az állati termékek termelőiár-színvonala 5 százalékkal magasabb, mint az előző évben volt. A volumen- és árváltozás eredményeként a növénytermesztési és kertészeti termékek kibocsátásának értéke 3 százalékkal, az állatok és állati termékek kibocsátásának értéke 5 százalékkal emelkedett. Az alaptervekenységek kibocsátásának folyó alapáron számított értéke összességében 4 százalékkal haladja meg a 2013. évi értéket.

A növényi termékek körében a zöldségfélék és a szőlőtermés volumene csökkent, a többi termékcsoporthoz mennyisége meghaladta a 2013. évit. Az előzetes adatok szerint, gabonafélékből 20 százalékkal több termett, az előző évinél magasabb hozamoknak köszönhetően. Kukoricából kiemelkedően nagy termés, kb. 9 millió tonna várható, amely 33 százalékkal több a 2013. évinél, és 32 százalékkal meghaladta az előző öt év, azaz a 2009-2013. évek átlagát is. Búzából összesen 5,1 millió tonnát takarítottak be 2014-ben, amely 3,5 százalékkal több a 2013. évinél, és 23 százalékkal meghaladja az elmúlt

öt év átlagát. A rizs és a rozs kivételével a többi gabonaféle termésmennyisége is elérte vagy meghaladta a 2013. évit. Árpából 20 százalékkal, zabból 4 százalékkal, tritikáléből 6 százalékkal termett több, mint 2013-ban. A rozs betakarított mennyisége 12 százalékkal kevesebb, mint az előző évben, a rizstermés pedig 4 százalékkal maradt el a 2013. évitől. A napraforgó termésmennyisége 9 százalékkal több az előző évinél, és 25 százalékkal meghaladta az ötéves átlagot is. Az eddigi információk alapján a friss zöldségfélék volumene 4 százalékkal csökkent, de a burgonya volumene 10 százalékkal emelkedett az előző, 2013-as évhez képest. A gyümölcsstermés összességében 8 százalékkal nőtt, amelyben nagy szerepe van annak, hogy igen magas 700 ezer tonnát meghaladó almatermés várható 2014-ben, amely 20 százalékkal több, mint 2013-ban. Az MSZR-ben kiemelt további gyümölcsfélék, a körte és az őszibarack betakarított mennyisége csökkent, az előbbi kb. 15, az utóbbi 20 százalékkal. Szőlőből 10 százalékkal kevesebbet szüreteltek le 2014-ben, mint egy évvel korábban.

Az előrejelzés szerint a mezőgazdasági termelői árak 2014-ben elmaradtak az előző évitől. A gabonafélék és az ipari növények esetében mintegy 6-7 százalékos, a gyümölcsök esetében 20 százalékot meghaladó termelői árcsökkenéssel számoltunk. A legfontosabb növények körében a búza termelői ára az előző évi szinten alakult, kukoricáé várhatóan 10 százalékkal alacsonyabb 2014-ben, mint az előző évben.

Az első előrejelzés alapján, az élő állatok és állati termékek termelésének volumene 5 százalékkal emelkedett, a termelői árak összességében az előző évi szinten alakultak. A szarvasmarha és a sertés termelői ára 2-3 százalékkal elmaradt a 2013. évitől, a tej ára 7 százalékkal emelkedett, a tojás ára a 2013. évi szinten maradt. A főbb ágazatok kibocsátásának volumene az előző évi szinten maradt vagy emelkedett (pl. sertés +7%, baromfi +7%, juh +2,5%). A tejtermelés 5 százalékkal nőtt, míg a tojás termelés volumene nem változott.

A két alaptervekenység, a növénytermelés és a kertészet, illetve az állattenyésztés kibocsátásának aránya az előzetes kalkulációk alapján 2014-ben 62,6:37,4 százalék. Ez az arány 2013-ban 63,2-36,8 százalék volt, azaz 2014-ben valamelyest nőtt az állattenyésztés aránya.

Számításaink szerint a folyó termelő-felhasználás értéke 2014-ben nem egészen érte el (-0,8%) a 2013. évi szintet. A termelés során közvetlenül felhasznált inputok mennyisége kismértékben (+2%) emelkedett, beszerzési

ára 3 százalékkal mérséklődött. A folyó termelő-felhasználás legnagyobb tételét jelentő takarmányköltség 7 százalékkal alacsonyabb, mint 2013-ban. A felhasznált műtrágya volumene emelkedett, ára viszont mérséklődött, így költsége alig több mint 1 százalékkal haladta meg a 2013. évit. Az energiaköltség az alacsonyabb áraknak köszönhetően az előző évi szinten alakult, a vetőmagköltség 2 százalékkal nőtt.

A mezőgazdaság bruttó hozzáadott értéke folyó áron 11 százalékkal nőtt 2014-ben. Ebben az évben 100 forint értékű folyó alapáron mért kibocsátás előállításához 60 forint értékű inputot használtak, amely kedvezőbb a 2013. évi értékkel, amely 63 forint volt.

A termeléshez kötött támogatás 21 százalékos és az egyéb termelési támogatás 6 százalékos emelkedésével kalkuláltunk. Az értékcsökkenés mérsékelt emelkedésé-

vel számolva, illetve a termelési adók változatlan szintje mellett a termelési tényezők jövedelme 11 százalékkal nőtt 2014-ben. A mezőgazdaságban keletkező nettó vállalkozói jövedelem, folyó alapáron 13 százalékkal magasabb, mint egy évvel korábban. Az összes mezőgazdasági munkaerő-ráfordítás az előző, 2013. évi szinten alakult 2014-ben.

Mindezek eredményeként a mezőgazdaságban dolgozók jövedelemhelyzetének változását mérő úgynevezett 'A' mutató 109 százalék, azaz 2014-ben az egy teljes munkaidős (fizetett és nem fizetett) dolgozóra számított mezőgazdasági tevékenységből származó reáljövedelem 9 százalékkal emelkedett. A jövedelem változását a 2002-es szinthez hasonlítva, azt tapasztaljuk, hogy az egy mezőgazdasági dolgozóra jutó kalkulált reáljövedelem több mint háromszorosára emelkedett 12 év alatt.

1. táblázat: A Mezőgazdasági Számlarendszer főbb adatai folyó áron

milliárd HUF

Megnevezés	Folyó alapon		
	2012	2013	2014 ^{a)}
Gabonafélék (vetőmaggal)	609	668	751
Ipari növények (hüvelyesekkel)	274	263	275
Takarmánynövények	41	51	37
Kertészeti termékek (zöldség, ültetvény, virág)	164	174	165
Burgonya (vetőgumóval együtt)	26	34	31
Szőlő, gyümölcs	103	126	101
Bor	30	32	24
Egyéb növényi termékek	9	11	13
Növénytermesztési és kertészeti termékek	1 255	1 360	1 396
Állatok	524	540	560
Állati termékek	239	251	273
Élő állatok és állati termékek együtt	763	791	833
Mezőgazdasági termékek összesen	2 018	2 152	2 230
Mezőgazdasági szolgáltatások	101	108	114
Nem mezőgazdasági másodlagos tevékenység	50	53	53
Mezőgazdasági kibocsátás összesen	2 169	2 313	2 397
Folyó termelő-felhasználás	1 423	1 457	1 445
Bruttó hozzáadott érték alapon	746	856	952
Termelési tényezők jövedelme	906	1 044	1 161
Működési eredmény/vegyes jövedelem	639	760	852
Nettó vállalkozói jövedelem	541	659	746

Megjegyzés: Az MSzR adatai tevékenységi alapon számítva.

^{a)} Előzetes adat.

Forrás: KSH, AKI

2. táblázat: Mezőgazdasági munkaerő-felhasználás

Éves Munkaerő Egység

Megnevezés	2012	2013	2014 ^{a)}
Összesen	433 279	444 424	445 332
Nem fizetett	318 512	323 604	320 552
Fizetett	114 767	120 820	124 781

^{a)} Előzetes adat.

Forrás: KSH, AKI

3. táblázat: Mezőgazdasági jövedelem indexek

előző év = 100 százalék

Megnevezés	2012	2013	2014 ^{a)}
'A' mutató	91,9	109,0	109,1
'C' mutató	80,1	118,2	111,3

^{a)} Előzetes adat.

Forrás: KSH, AKI

4. táblázat: A Mezőgazdasági Számlarendszer főbb adatainak változása

Megnevezés	százalék					
	Volumen index			Érték index		
	2012/11	2013/12	2014/13 ^{a)}	2012/11	2013/12	2014/13 ^{a)}
Gabonafélék (vetőmaggal)	76,0	131,4	120,0	91,3	109,7	112,4
Ipari növények (hüvelyesekkel)	89,8	118,1	112,8	105,6	96,3	104,3
Takarmánynövények	85,5	118,0	103,0	87,5	125,1	72,2
Kertészeti termékek (zöldség, ültetvény, virág)	89,1	98,3	96,9	97,7	106,1	95,0
Burgonya (vetőgumóval együtt)	91,1	89,6	110,0	84,0	130,6	89,0
Szőlő, gyümölcs	112,8	126,4	103,6	114,4	122,5	80,3
Bor	93,6	109,9	87,5	88,7	109,2	75,3
Egyéb növényi termékek	72,6	148,2	100,0	82,6	121,7	113,2
Növénytermesztési és kertészeti termékek együtt	84,1	122,1	112,3	96,1	108,4	102,7
Állatok	100,2	97,3	106,2	108,2	103,1	103,7
Állati termékek	100,5	100,4	103,4	107,9	105,1	108,8
Élő állatok és állati termékek együtt	100,3	98,3	105,3	108,1	103,7	105,3
Mezőgazdasági termékek összesen	89,8	113,1	109,7	100,3	106,6	103,6
Mezőgazdasági szolgáltatások	92,5	101,8	103,3	95,6	107,2	105,1
Nem mezőgazdasági másodlagos tevékenység	95,5	99,0	100,0	103,1	106,7	100,0
Mezőgazdasági kibocsátás összesen	90,0	112,2	109,2	100,1	106,6	103,6
Folyó termelő-felhasználás	96,9	103,0	102,2	104,9	102,4	99,2
Bruttó hozzáadott érték alapján	78,6	129,9	121,1	92,1	114,7	111,2
Termelési tényezők jövedelme				94,2	115,2	111,2
Működési eredmény/vegyes jövedelem				86,4	119,0	112,1
Nettó vállalkozói jövedelem				82,8	121,7	113,2

Megjegyzés: Az MSzR adatai tevékenységi alapon számítva.

^{a)} Előzetes adat.

Forrás: KSH, AKI

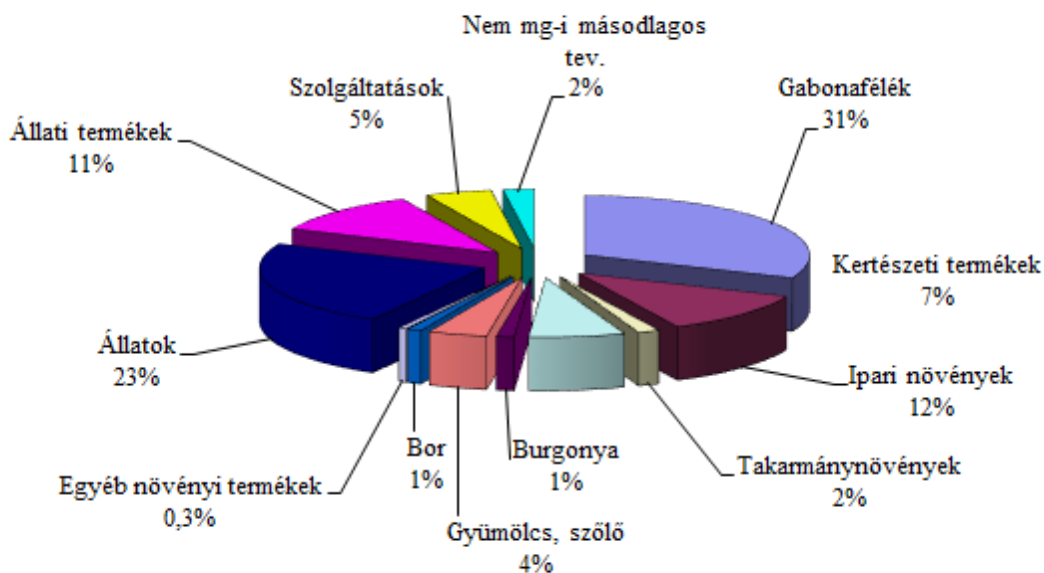
5. táblázat: Mezőgazdasági munkaerő-felhasználás változása

Megnevezés	százalék		
	2012/11	2013/12	2014/13 ^{a)}
Összesen	99,2	102,6	100,2
Nem fizetett	96,8	101,6	99,1
Fizetett	106,2	105,3	103,3

^{a)} Előzetes adat.

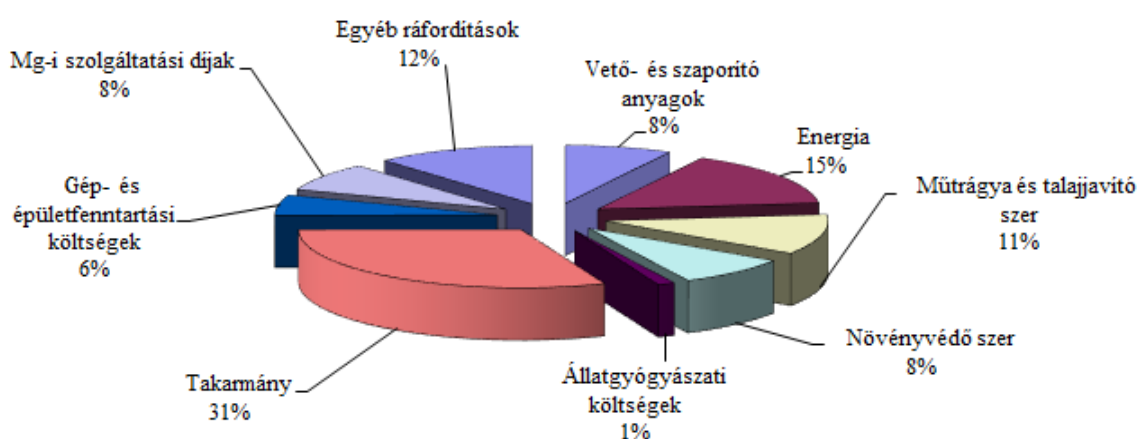
Forrás: KSH, AKI

1. ábra: A mezőgazdasági termelés szerkezete 2014-ben

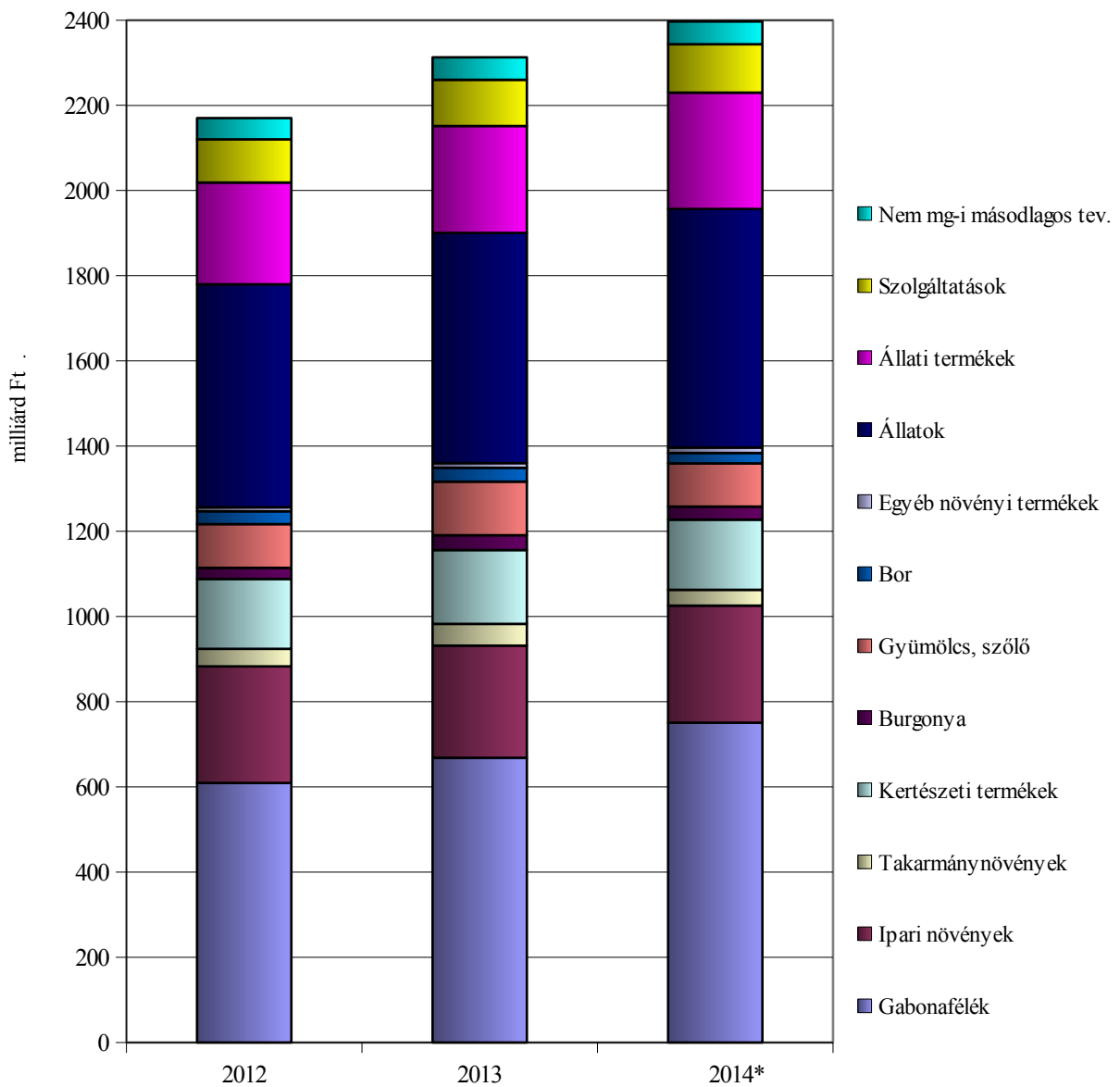
Megjegyzés: Előzetes adatok.
Forrás: AKI, KSH

2. ábra: A folyó termelő-felhasználás szerkezete 2014-ben

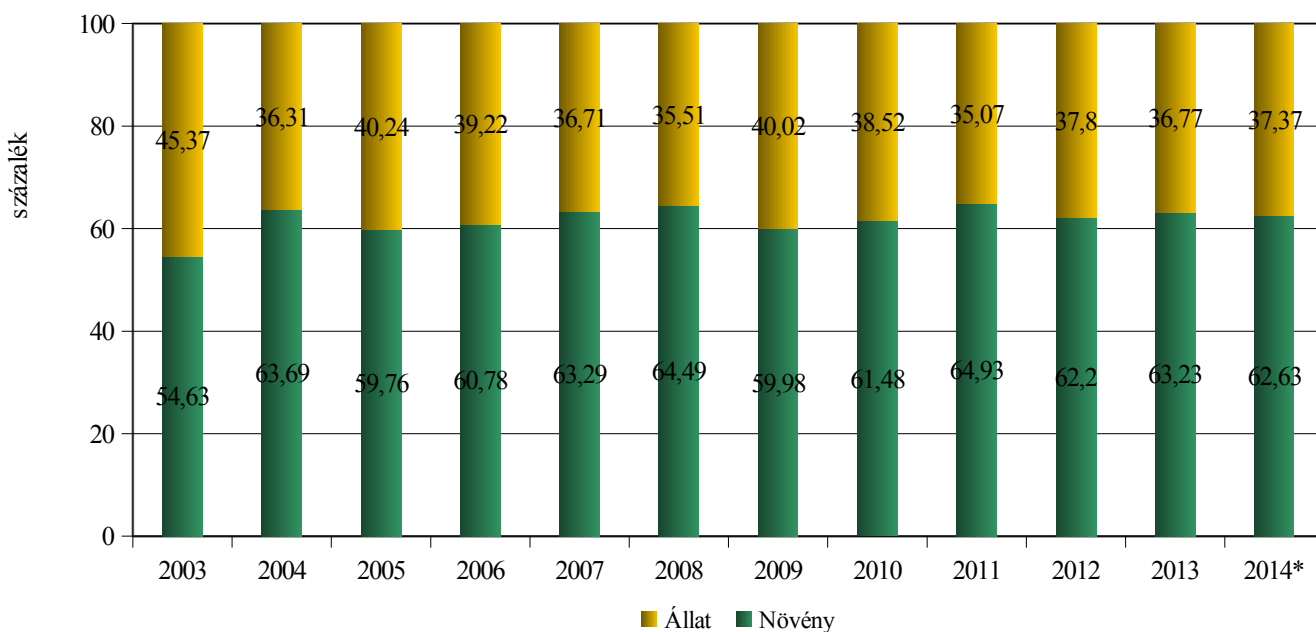
Megjegyzés: Előzetes adatok.
Forrás: AKI, KSH

3. ábra: A mezőgazdasági termelés kibocsátásának alakulása milliárd forintban (2012-2014)

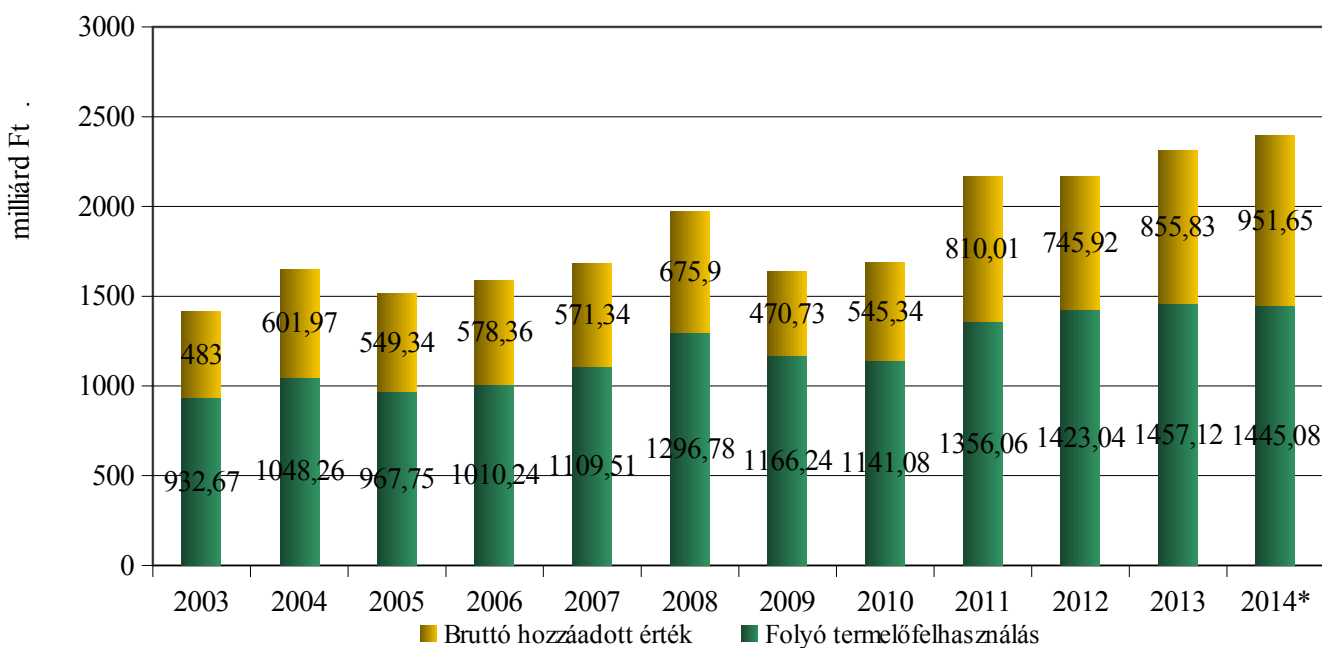
Megjegyzés: A 2014. évi adatok előzetesek.
 Forrás: AKI, KSH

4. ábra: A növénytermelés és az állattenyésztés arányának alakulása 2003 és 2014 között %

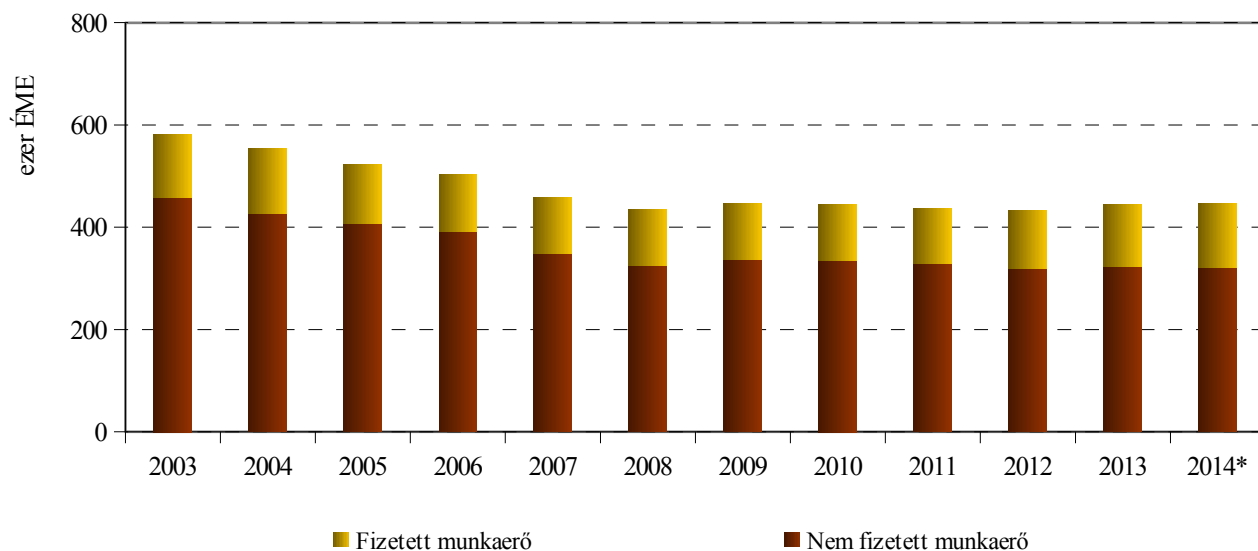
Megjegyzés: A 2014. évi adatok előzetesek.
Forrás: AKI, KSH

5. ábra: A folyó termelő felhasználás és a bruttó hozzáadott érték alakulása milliárd forintban (2003-2014)

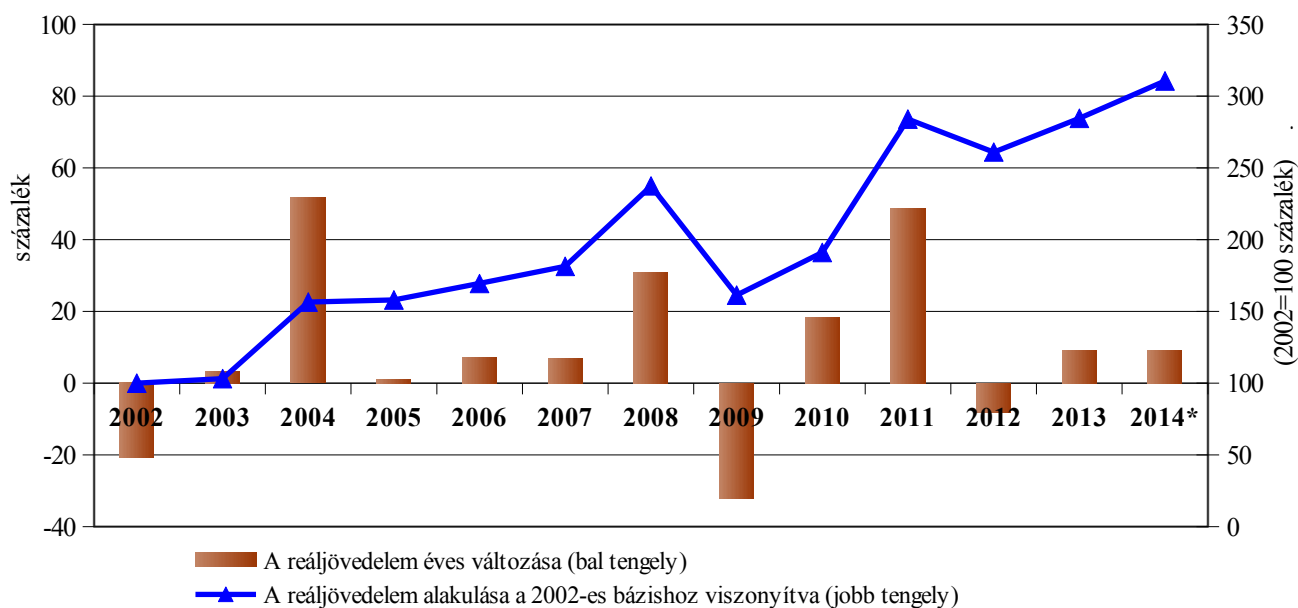
Megjegyzés: A 2014. évi adatok előzetesek.
Forrás: AKI, KSH

6. ábra: A mezőgazdaságban felhasznált nem-fizetett és fizetett munkaerő alakulása, ezer ÉME (2002-2014)

Megjegyzés: A 2014. évi adatok előzetesek.
Forrás: AKI, KSH

6. táblázat: Az egy munkaerőegységre jutó reáljövedelem évenkénti változása és a 2002-es bázishoz viszonyított alakulása

Megjegyzés: A 2014. évi adatok előzetesek.
Forrás: AKI, KSH

